

אבות תקנום

תמצית סוגיות ה"דף היומי"

מתוך "דרך ישרה" מסכת שבת

פרשת תרומה דפים קל~קלו

דרך ישרה תמצית הדף

צדף קל

- א. הבאת סכין המילה 1. מותר להביא בשבת את הסכין מגולה, ואיבעי לן אי טעמא משום חשדא או חבובי מצוה ונפ"מ להביאו מכוסה ע"פ עצים, ופשט דאין לכסות אלא רק בסכנה. 2. בסכנה מכסהו ע"פ עדים, בעי אי תרי חוץ ממנו, או דסגי עוד אחד עמו דתרוייהו ראויין לעדות במקום אחר.
- ב. קבלת המצוות 1. במקומו של ר"א כרתו עצים לעשות מכשירי מילה בשבת והיו מתים בזמנם ולא גזרו במקום זה על המילה, ובמקומו של רבי יוסי הגלילי אכלו בשר עוף בחלב. 2. מה שקבלו ישראל עליהם בשמחה עדין עושים בשמחה כמו מילה, ומה שקבלו בקטטה נשאר כך כגון עריות. 3. מצוה שמסרו נפשם עליה מוחזקת כגון מילה, ומצוה רפויה נשארה כך כגון תפילין וכמעשה דאלישע בעל כנפים.
- ג. פעם אחת הביאו אזמל דרך חצירות, ומייתי דהיה שלא ברצון חכמים ומפרשינן 1. שלא ברצון ר"א, וקשיא הרי מתיר להביאו אפילו דרך רה"ר. 2. רבנן, אסרי אף בחצירות. 3. למסקנא שלא ברצון ר"א ורבנן כדלעיל, אלא עשו כר"ש דחשיב לגגות חצירות וקרפיפות רשות אחת.
- ד. מבוי שלא נשתתפו בעי האם מטלטל בכולו כמו חצר, או דאסור מכיון שאין לזה ארבע מחיצות ואין בה דירין. ומייתי 1. הביאו אזמל בשבת בתוך מבוי שלא נשתתפו בו והיה קשה איך עושין כר"א דהוא שמותי ויחיד, וש"מ מותר לטלטל בכולו. 2. מטלטלין בו רק בתוך ד' אמות אם עירבו החצירות עם הבתים, ובלא עירבו שרי לטלטל בכולו מכיון שהחצירות גרמו לבתים להאסר.

צדף קלא-קלב

- א. מנין לר"א דמכשירין דוחים שבת, ומדוע א"א ללמוד לאחרני 1. עומר, דילפינן בחריש ובקציר של רשות תשבות. 2. שתי הלחם בגז"ש הבאה מעומר, וא"א ללמוד מהם משום דהו צורך גבוה. 3. לולב שנאמר ביום הראשון, וטעון ד' מינים. 4. סוכה, בגז"ש שבעת ימים מלולב, ונוהגת בלילות כבימים. 5. מצה, בגז"ש ט"ז מסוכה, ונוהגת בנשים כבאנשים. 6. שופר מיום תרועה, וא"א ללמוד מכיון דר"ה מכנסת זכרון של ישראל לאביהם שבשמים ותקיעת יובל משחררת עבדים. 7. מילה שנאמר וביום השמיני, ונכרתו עליה י"ג בריתות. 8. מכשירי ציצית ומוזזה לא דחו שבת, להו"א מכיון דאין קבוע זמן, ולמסקנא משום שבידו להפקירן.
- ב. דחיית שבת במילה לרבנן 1. לעולא לרבנן הלכה למשה מסיני, ודחי א"כ איך אפשר ללמוד ממנה לפיקוח נפש דדחי שבת. 2. לר"נ בר יצחק בגז"ש אות ברית דורות. 3. לרבי יוחנן ביום ואפי" בשבת. 4. לרב אחא בר יעקב משמיני, ודחי דאיצטריך למעט יום שביעי ותשיעי.
- ג. מנין שמילה דוחה שבת 1. וביום השמיני ימול, ואפילו בשבת. 2. בעי למימר דקרא מחלליה מות יומת לא נאמר על מילה דידעינן דמילה דחיא שבת בק"ו מצרעת שדוחה עבודה ונדחית מפני מילה, ודחי

- דשבת חמורה בעונשין והטעם שלא עובד בצרעת זהו משום דגברא לא חזי, לכן צריך קרא וביום.
- ד. אמרינן דמילה אפילו בבהרת, וקרא דהשמר בנגע הצרעת זהו בשאר מקומות. ומנין 1. מהא דמילה דחיא שבת כ"ש דדוחה בהרת, ודחי דצרעת חמירא משבת שהרי דוחה עבודה שדוחה שבת. 2. מילה דחיא צרעת מכיון דעשה דוחה ל"ת, ודחי דבעידנא שעוקר את הלאו לא מקיים את העשה, או דיש בצרעת נמי עשה ול"ת. 3. בעי למימר דמצורע אינו עובד לא משום שצרעת חמורה אלא שאינו ראוי לעבודה ולא מהני שיקוץ את בהרתו משום דמחוסר טבילה, ודחי מנגעים טהורים. 4. למסקנא פליגי ילפינן מהפסוק שנאמר בשר או בק"ו משבת.
- ה. ידעינן דמילה דוחה צרעת דכתיב בשר גבי מילת גדול ובמילת קטן, והמקור לדחיית צרעת בבינוני 1. לאביי אתי בצד השוה. 2. לרבא מילה בזמנה א"צ קרא דאתיא בק"ו משבת, לכן קרא דקטן אתי לבינוני.

צדף קלד

- א. איצטריך קרא להתיר מילה בבהרת, בין אליבא דרבי יהודה שאוסר דבר שאינו מתכוון, ואף לר"ש מכיון דהוא פסיק רישא. ודרשת הפסוקים 1. בשר, להתיר מילה בצרעת. 2. השמר בנגע הצרעת, לקוצץ ע"י גרמא.
- ב. אמאי נצרך פסוק למילה במקום בהרת לפי אביי אליבא דר"ש 1. גדול שאומר שמכוון לקוץ בהרתו. 2. בקטן אם אבי הבן רוצה בכך, ובכל גווני עדיף למול ע"י אחר מכיון דכך אפשר לקים שניהם.
- ג. מנין שמילה שלא בזמנה אינה דוחה יו"ט 1. לא תותירו עד בקר דשריפת נותר לאחר יו"ט. 2. עולת שבת בשבתו ולא עולת חול בשבת. 3. הוא לבדו אתי למעוטי. 4. ביו"ט איכא ל"ת וכן עשה דשבתון.
- ד. עושין כל צרכי מילה בשבת 1. מוצצין, וקמ"ל דדם מיחבר ולא פקיד, וכן הוי סכנתא. 2. בשבת מוהלין פורעין מוצצין נותנין אספלנית וכמון ולועס בשבת, ויין ושמן נותן כ"א בפ"ע, ולא עושה חלוק אלא כורך סמרטוט. 3. ביו"ט שוחקין כמון וטורפיין יין ושמן, ולר"מ שרי אף בשבת.
- ה. עשיית מכשירין בשבת ר"א שרי ור"ע אוסר, היכן פליגי והצריכותא 1. במילה, וצריכא משום י"ג בריתות. 2. בפסח, משום דאיכא כרת.
- ו. מי שמל חוזר אף על ציצין שאינם מעכבין את המילה, אבל אם פירש חוזר רק על ציצין המעכבים. כמאן אתי 1. להו"א כרבי ישמעאל בריב"ב דמפשיט פסח בשבת עד החזה, ודחי דהכא שייכא זה אלי ואנוהו. 2. ר' יוסי דלא מחללין שבת אם נראה הירח בעליל, ודחי דהכא כבר ניתנה שבת לידחות. 3. רבנן גבי שתי הלחם דסברי שאינו תמיד אם לא מניחים מיד.
- ז. מהלקטין את המילה בציצין המעכבין, ואם לא הילקט ענוש כרת, ומפרשינן 1. אומן, וקשיא אמאי הרי עשה חצי מצוה. 2. חיוב גדול בכרת, ודחי הרי כתיב בהדיא דאינה מילה. 3. אומן שהתחיל בשבת סמוך לבין השמשות, ונשאר שעשה בשבת רק חבורה.

צדף קלד

- א. מלאכות ביו"ט 1. עושין למילה אף מה שאסור בשבת, כגון שחיקת כמון. 2. אין מסננים חרדל במסנתת שלו כיון שנראה כבורר, אבל מותר ליתן ביצה במסנתת של חרדל. 3. אין ממתקין חרדל בגחלת של עץ, אבל בשל מתכת שרי, ובשר על גחלים שרי ביו"ט כיון דלא אפשר. 4. אסור לגבן ביו"ט כיון דאפשר להכין מערב יו"ט ומעליא, משא"כ לישא דלא אפשר.
- ב. תקנתא דינוקא שאמרה האומנת של אביי 1. נותנים באספלניתא שבע חלקים חלב אחד שעוה ולרבא זפת לבנה, וכן קאמר דמהני רחיצת פנים במרק תרדין למי שפניו מתבקעות. 2. בחלוק שע"ג המילה, יש ליתן את האימרא כלפי מעלה, ויש ליתן בו כיס לפנים וחלוק בחציו. 3. אם אין חלוק, יש ליקח בגד בלוי ולהפוך במקום שחלק. 4. אם לא ידוע מקום הרעי, יתנו שמן וינחוהו ובחמה וינקבו בשעורה היכן שצלול. 5. תינוק שאינו מוצץ, יתנו גחלים ליד פיו. 6. תינוק שלא נושם כראוי, יניפו לידו בנפה. 7. אם לא יוצא אין הבל מחוטמו, יחליקו עליו שליה של אמו. 8. תינוק קטן מידי יחליקו עליו שליה של אמו מצדה הקצר לארוך, ואם גדול מידי יעשו איפכא. 9. תינוק סמוק זהו מפני דלא נבלע דמו, וירוק מכיון שלא נפל דמו, ויש להמתין ורק אח"כ למולו, וכמעשי נתן הבבלי.

- ג. מרחיצין את הקטן, לת"ק לפני המילה ולאחריה ולר"א ביום השלישי 1. לרבי יהודה תני כיצד מרחיצין ושרי רק לזלף ביד. 2. לרבא בראשון ושני מרחיצין כדרכו ובשלישי פליגי אי מזלפין או כדרכו, ומתני דייקא כמו הל"ק מדלא קאמר ר"א אף מרחיצין.
- ד. בעו אי הרחצת כל גופו או המילה, ומייתי 1. כל גופו, דאל"כ לא גרע ממכה. 2. לר"י הותרה רק הרחצת המכה, ואירי בהוחמו בשבת.
- ה. חמין ושמן, לרב נותנס ע"ג המכה ולשמואל שרי ליתן רק מעליה ושותת ויורד למכה. ומייתי 1. אסור ליתן ע"ג מוך, ודחי דזהו משום סחיטה. 2. תניא כשמואל דנותן חוץ למכה. 3. כתיתין עתיקי שרי אבל לא חדתי, אבל גמי יבש אסור.

צדף קלה

- א. נאמר כמה פעמים ערלתו למעט דהמילה לא דוחה שבת 1. ספק בן ז' או בן ח' חדשים. 2. אנדרוגינוס, ולרבי יהודה דוחה. 3. נולד בין השמשות. 4. נולד מהול.
- ב. דין תינוק שנולד מהול 1. אליבא דת"ק לב"ש מטיף דם ברית ולב"ה א"צ. 2. לר"ש בן אלעזר לכו"ע צריך להטיף לקטן, ופליגי בגדול מהול שנתגיר. 3. לר"א הקפר פליגי אי מחללין שבת להטיף דם ברית, ומסתפקינן האם לת"ק לכו"ע מחללין או לא.
- ג. יליד בית ומקנת כסף יש שנימול ליום אחד ויש שנימול ליום שמיני, ומפרשינן 1. מקנת כסף נימול לח, בלקח שפחה מעוברת. 2. מקנת כסף שהטבילה ואח"כ ילדה, נימול לאחד. 3. יליד בית נימול לח, אם שנתעברה אצלו. 4. יליד בית נימול לאחד, לקמן.
- ד. יליד בית שנימול ליום אחד 1. לרב חמא ילדה ואח"כ הטבילה. 2. למ"ד קנין פירות לאו בקנין הגוף, בלוקח שפחה לעוברת. 3. לכו"ע שייכא בלוקח שפחה ע"מ שלא להטבילה.
- ה. מי שאמו טמאה לידה נימול לשמונה ואם לאו נימול ביומו, ומקשינן 1. בדורות הראשונים נימולו לשמונה, ודחי דהלכה זו נתחדשה בתורה. 2. יוצא דופן, ה"נ פליגי ביה מתי נימול. 3. כתנאי ביליד בית שנימול ביומו משום שאמו לא טמאה לידה.

צדף קלו

- א. מי ששהה באדם שלושים יום ובבהמה שמונה ימים יצא מכלל נפל, והדינים 1. שרי למול בשבת, שהרי אם אינו חי הוא מוחתך בבשר בעלמא. 2. אין מחללין שבת על ספק בן שמונה, איצטריך למכשירין. 3. המח' בשחיטת בהמה טהורה בן ח', להו"א פליגי אי נחשב חי ודחי דחלקו לגבי אכילה, ולמסקנא לכו"ע נחשב כמת ופליגי האם דמי לטריפה ושחיטתה מטהרתה או דשאני כיון שלא היה לה שעת הכושר. 4. בעי אי רבנן פליגי על רשב"ג ושרי בהמה פחות מבן ח' לאכילה, ופשט דפליגי והלכה כוותיה דרשב"ג.
- ב. המח' בנפל 1. להו"א בפיהק ומת, אבל נפל מהגג לכו"ע דינו כחי. 2. למסקנא פיהק הוא מת לכו"ע, ופליגי בנפל מהגג.
- ג. מת הולד בתוך שלושים יום ואמו נתקדשה 1. נתקדשה לישראל חולצת. 2. באשת כהן פליגי אי חולצת.
- ד. דיני אנדרוגינוס 1. לרבי יהודה דווקא במילה דינו כזכר, שנא' המול כל זכר. 2. בערבין אינו כאיש, שנא' הזכר ואם נקיבה. 3. לר"י פסול לקידוש מי חטאת כמו אשה.

שאלות לחזרה ושינון

ד. האיבעיא בטלטול במבוי שלא נשתתפו בו, ומייתי (2)

א. דף קלא- קלב

א. מניין דמכשירי מילה דוחין שבת לר"א, ולאחריני (8)

ב. דחיית שבת במילה לרבנן (4)

ג. מניין שמילה דוחה שבת (4)

פירק תשעה עשר- ר"א דמילה

א. דף קל

א. הבאת סכין המילה (2)

ב. קבלת המצוות (3)

ג. האופן שהבאת האזמל היתה שלא ברצון חכמים

(3)

- ד. מנין דמילה אפילו בבהרת (4)
ה. המקור לדחיית צרעת בבינוני (2)
& דף קלג
- א. היתר מילה בבהרת, ודרשת הפסוקים (2)
ב. מדוע לר"ש צריך קרא להתיר מילה בבהרת (2)
ג. מנין שמילה שלא בזמנה אינה דוחה יו"ט (4)
ד. צרכי מילה שנעשים בשבת (3)
ה. המח' האם מכשירין דוחין שבת, והצריכותא (2)
ו. המ"ד שבשבת חוזר רק על ציצין המעכבים (3)
ז. המקרה שאם לא הילקט ענוש כרת (2)
& דף קלד
- א. המלאכות ביו"ט (4)
ב. תקנתא דינוקא שאמרה אומנתו של אביי (9)
ג. המח' במרחיצין את הקטן, ומתי איירי (2)
- ד. איזה חלק בגוף מרחיצין (2)
ה. המח' בנתינת חמין ושמן במכה, והשמועות (2)
& דף קלה
- א. המיעוטים מזה שנאמר ערלתו (4)
ב. מילה בשבת של תינוק שנולד מהול (3)
ג. יום מילת יליד בית ומנקת כסף (4)
ד. האופן שיליד בית נימול ליום אחד (3)
ה. מי שאמו טמאה לידה נימול לשמונה, הקושיות (3)
& דף קלו
- א. דיני נפל באדם ובבהמה (4)
ב. המחלוקת בנפל מהגג (2)
ג. הדין במת הולד בתוך שלושים יום ואמו נתקדשה (2)

יצא לאור בס"ד בסדרת "דרך ישרה" מסכתות:

<p>מנחות </p> <p>חולין </p> <p>בכורות עם הקדמות ומושגים </p> <p>ערכין-תמורה </p> <p>כריתות-מעילה </p> <p>נדה </p> <p>וכן הלאה, כסדר ה'דף היומני'</p>	<p>בבא קמא </p> <p>בבא מציעא </p> <p>בבא בתרא א-ב </p> <p>סנהדרין א-ב עם "יש סדר לגמרא" ותמצית כל המסכתא.</p> <p>מכות שבועות </p> <p>עבודה זרה הוריות עם מחודדין בפיק</p> <p>זבחים </p>	<p>ברכות עם מחודדין בפיק. </p> <p>שבת מהדורה חדשה. </p> <p>עירובין </p> <p>סוכה </p> <p>מגילה-פורים עם מדרש, תוספתא, ותמצית מחזיר יין לרמ"א </p> <p>גיטין </p> <p>קידושין - עם תורתך שעשועי, סימני הדף, ותוספתא </p>
--	--	---

ניתן להשיג בטלפון 03-6168653 מחיר כל חוברת על הש"ס: 5 ₪.

חיבורים נוספים מבית "דרך ישרה":

<p>נשיח בחוקין 1270 מצוות לפי כל השיטות של מוני תרי"ג המצוות.</p> <p>בחקותין אשתעשע - על תרי"ג מצוות, לשיטת בה"ג ואזהרות ר"ש אבן גבירול.</p> <p>עתיים לתורה - לוחות ללימוד יומי לכל יהודי, עם הרב מרדכי גנוט שליט"א.</p>	<p>שירת ישראל - סוגיות מסכת ב"ק.</p> <p>קיצור חודים מנוקד ומסודר.</p> <p>קיצור אלשין רות</p> <p>קיצור אלשין אסתר</p> <p>קיצור אלשין איכה בקרוב בס"ד על שה"ש וקהלת.</p>	<p>באהבת תשגה תמיד - שיחות באהבת תורה ודרכי זכירתה מהגאון רבי בונים שרייבר שליט"א.</p> <p>איזוהי זון ישוה - כיצד ללמוד לשנן ולזכור, עם הכנה למסכת מכות.</p> <p>הקדמות ומושגים - סדר קדשים, ובקרוב בס"ד על סדרי זרעים וטהרות.</p>
---	---	---

ניתן להצטרף לקהל הקוראים,

ולקבל את העלון במייל לפרטים תגובות והערות:

yesodot100@gmail.com

~19~

המערכת

הופיע בס"ד מסכת 'במזות' ובקרוב מס' כתובות.